

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95> (дата звернення: 20.04.2020 р.).

5. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. пос. Київ: Знання, 2002. 255 с.

УДК 351.751 (043.2)

Миронець О. М., к.ю.н.,
Шуба Д. Ю., Моргун А. В., студенти,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В умовах всесвітніх глобальних змін та трансформаційних дослідження проблемних аспектів інформаційного суспільства не втрачає своєї актуальності.

Термін «інформаційне суспільство» вперше почали використовувати в експертних колах Японії та США (Ю. Хаяші, Ф. Махлап) на початку 1960-х років. У західній футурологічній літературі кінця 1960-х – початку 1970-х рр. зазначалося, що основою формування інформаційного суспільства є розвиток обчислювальних та інформаційних технологій [1].

Говорячи про феномен інформаційного суспільства Дубов Д., Ожеван О. та Гнатюк С., зауважують, що інформаційне або постіндустріальне суспільство – така фаза («хвиля») у розвитку цивілізації, коли головними продуктами виробництва стають не речі й енергія, а інформація і знання [2, с. 3].

Концепція «інформаційного суспільства» у подальшому й розвивалась як різновид доктрини постіндустріального суспільства, основу якої розробляли Д. Белл, Е. Тоффлер, Г. Кан, А. Турен та інші. Розглядаючи суспільний розвиток як історичну зміну стадій виробництва, вони пов'язують становлення інформаційного суспільства із заміною аграрних та індустріальних способів суспільного виробництва, які домінували в історичному минулому, на економіку інформації та знань. А у трактуванні Д. Белла інформаційному суспільству притаманні основні ознаки постіндустріального суспільства: розвиток економіки послуг, центральна роль наукового знання та інформації у реалізації технологічних нововведень, розвиток «інтелектуальних» і наукоємних технологій [1].

До характерних ознаками інформаційного суспільства Колодинський М. та Герук Б. відносять: 1) формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору країни, як частини світового інформаційного простору, повноправна участь України в процесах інформаційної і економічної інтеграції регіонів, країн і народів; 2) становлення і в подальшому домінування в різних сферах перспективних інформаційних технологій, засобів обчислювальної

техніки і телекомунікацій; 3) створення і розвиток ринку інформації і знань як факторів виробництва на додаток до ринків природних ресурсів, праці і капіталу, перехід інформаційних ресурсів суспільства в реальні ресурси соціально-економічного розвитку, фактичне задоволення потреб суспільства в інформаційних продуктах і послугах; 4) зростання ролі інформаційно-комунаційної інфраструктури в системі суспільного виробництва; 5) підвищення рівня освіти, науково-технічного і культурного розвитку за рахунок розширення можливостей систем інформаційного обміну на міжнародному, національному і регіональному рівнях і, відповідно, підвищення ролі кваліфікації, професіоналізму і здібностей до творчості як найважливіших характеристик послуг праці; б) створення ефективної системи забезпечення прав громадян і соціальних інститутів на вільне одержання, поширення і використання інформації як найважливішої умови демократичного розвитку [3].

Незважаючи на всесвітнє визнання інформаційного суспільства, наприклад, Лайон Д. звертає увагу на його утопічний аспект. Так, на його думку, по-перше, «інформаційне суспільство» ставить питання про нові соціальні обставини, але зовсім не в тому ракурсі, як про це думають усім відомі його прихильники; по-друге, технологічна конвергенція, яка виражена в понятті «інформаційна технологія» є важливою як в соціальному, так і в технічному плані, а колись цілком зрозумілі категорії, що нині засмічені через поширення інформаційної технології, мають важливі соціальні розгалуження; по-третє, у будь-яких міркуваннях щодо «інформаційного суспільства» слід пам'ятати, що технологічний потенціал не є чимось неминучим, а легкий перехід від розмов про технологічний прорив до проголошення його соціальних переваг є просто необачним; по-четверте, проблема інформаційного суспільства є як політичною, так і аналітичною, так як діяльності, що як звичайно, приймається за політику, часто бракує етичного виміру й соціального усвідомлення [4].

Як вірно акцентують увагу Дубов Д., Ожеван О. та Гнатюк С., загалом можна зробити висновок, що протягом останніх років Україна стабільно утримує середні позиції у світових рейтингах розвитку інформаційного суспільства [2, с. 9].

Отже, в умовах побудови інформаційного суспільства важливим залишається різнопланове теоретичне осягнення його зовнішніх сутнісних проявів. Ми погоджуємося з Колодинським М., Герук Б., що інформаційне суспільство вносить істотні якісні зміни і в методологію сучасної освіти: знання формують основу для реалізації потреб освіти і складають один з найважливіших виробничих чинників. В інформаційному суспільстві економіка країни зазнає зміни і трансформується в економіку, засновану на інформації і знаннях, інтелектуальних інформаційних технологіях, і підтримується всесторонньо розвиненою людиною. Ці тенденції в

економіці вимагають нових видів освіти, етичної компетентності та інфраструктури, що підтримує процес постійного вдосконалення знань і умінь [3]. Особливої ваги вказане набуває в умовах сьогоденної боротьби з COVID-2019.

Література

1. Степаненко В.П. Інформаційне суспільство. Енциклопедія сучасної України URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12462 (дата звернення: 22.04.2020).

2. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. Київ: НІСД. 2010. 64 с.

3. Колодинський М., Герук Б. Інформаційне суспільство – розвиток та занепад. 24.04.2018. URL: http://ukrdoslkosmosu.blogspot.com/2018/04/blog-post_24.html (дата звернення: 22.04.2020).

4. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. *Сучасна зарубіжна соціальна філософія*. Київ, 1996. С. 362-380. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lajon.html> (дата звернення: 22.04.2020).

УДК 341.824 (043.2)

Радзівілл О.А., к.ю.н., доцент,
Джугля Т.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ЛІБЕРАЛЬНИХ І СОЛІДАРИСЬКИХ ІДЕЙ В СУСПІЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ НОВОГО ЧАСУ

Формування міжнародного правопорядку після другої світової війни, що відбувалося у протистоянні капіталістичної й соціалістичної геополітичних систем, здійснювалося під впливом ліберальних і солідариських ідей [1, с. 34], витоки яких простежуються від перших століть нового часу. У XVII столітті ліберальні ідеї, ще не визначені доктринально і лише стихійно усвідомлені як бажана модель суспільних відносин, зводилися до обмеження функцій держави й закону, що захищали права привілейованих верств духовного і військового станів, зокрема прагнули захистити природні права платників податків, включаючи їх право на приватну власність і збагачення. Первинна їх реалізація, здійснена молодими протестантськими націями (передовсім, голландцями й англійцями), на рівні публічного права створила нову ліберальну модель взаємодії бізнесу й державної влади, втілену, зокрема, в меркантилізмі: торговий флот і приватне підприємництво по всьому світу супроводжували військовий флот і армія. «Велична ізоляція» Великобританії, закладена під впливом ідей меркантилізму, стала